

GRAFISKA YRKESNÄMNDEN

KVALIFIKATION
DIGITAL
TRYCKARE

Kvalifikation

Digitaltryckare

Inledning

Digitaltryckare är en specialiserad yrkesroll inom grafisk produktion, med uppgift att framställa trycksaker direkt från digitala original utan behov av tryckplåtar. Digitaltryck används främst vid mindre upplagor, personaliserade produkter och snabba leveranser, och lämpar sig för ett brett spektrum av produkter som broschyrer, affischer, visitkort, etiketter och förpackningsprototyper.

Arbetet omfattar hela tryckprocessen: att ta emot och kontrollera digitala original, förbereda filer för tryck, ställa in och kalibrera digitala tryckpressar, välja rätt papper och färgprofiler samt utföra kvalitetskontroller under produktionen. Yrkesrollen kräver både teknisk kompetens och känsla för färg, form och material, liksom förmåga att arbeta effektivt under tidspress.

I den grafiska produktionskedjan fungerar digitaltryckaren som en flexibel resurs som kan leverera högkvalitativa trycksaker snabbt och anpassat efter kundens behov. Rollen kombinerar traditionell tryckkunskap med avancerad digital teknik och bidrar till att knyta ihop den kreativa processen med en färdig fysisk produkt, ofta i nära samarbete med prepress, efterbehandling och produktionsledning.

Kvalifikationen består av åtta delkvalifikationer:

- Grundläggande grafisk kunskap
- Grafiska begrepp och symboler
- Produktionsförståelse
- Produktionsmiljö och efterbehandling
- Underhåll och service
- Maskin och teknisk utrustning
- Material och färg
- Produktion

Kompetenskrav

Följande kompetenskrav ställs på kvalifikationen och relaterar till SeQF nivå 4.

Färdigheter

Digitaltryckaren kan:

- planera och utföra arbete med hänsyn till personsäkerhet samt med ett säkert och aktsamt handhavande av maskiner och utrustning inom grafisk produktion
- utföra daglig tillsyn och enklare underhåll av den tekniska utrustningen enligt givna instruktioner
- iordningställa maskin och utrustning för digital grafisk produktion samt producera, kontrollera och justera parametrar i produktionsprocessen enligt förekommande krav och kvalitetsstandarder.

Ansvar och självständighet

Digitaltryckaren kan:

- kritiskt värdera arbetets utförande ur ett miljö- och säkerhetsperspektiv samt tillsammans med arbetsledning förebygga och åtgärda problem i produktionsmiljön
- självständigt planera arbetsupplägg, göra inställningar av maskin och utrustning samt producera trycksaker enligt arbetsorder
- självständigt värdera och ta ansvar för att kvaliteten i den digitala produktionsprocessens olika moment säkerställs.

Kunskaper

Digitaltryckaren har:

- fördjupade kunskaper om hur krav inom hälsa, miljö, och säkerhet påverkar förhållningssätt och agerande i det dagliga arbetet som digital tryckare
- fördjupade kunskaper om produktionstekniska förutsättningar och tillämpning av metoder och system för beredning av digital grafisk produktion
- fördjupade kunskaper om produktionstekniker, maskiner, verktyg och övrig produktions-utrustning för digital grafisk produktion
- fördjupade kunskaper om produktionskvalitet och faktorer som påverkar en effektiv digital produktionsprocess

Delkvalifikationer Digitaltryckare

Kompetenskrav för yrkesrollen Digitaltryckare inom grafisk industri.

Innehåll

Kvalifikationen för Digitaltryckare omfattar följande åtta delkvalifikationer:

- Grundläggande grafisk kunskap
- Grafiska begrepp och symboler
- Produktionsförståelse
- Produktionsmiljö och efterbehandling
- Underhåll och service
- Maskin och teknisk utrustning
- Material och färg
- Produktion

Beskrivning av kompetenskrav

Kompetenskraven beskrivs i form av **Kunskap, Färdighet** samt **Ansvar och självständighet**.

I beskrivningen av kunskaper används tre aktiva verb för att beskriva kraven på kunskap enligt följande:

Nämna – känna till; veta vad som gäller och var man kan hämta ytterligare information och kunskap

Beskriva – faktakunskap; sådant man ska kunna utantill

Redogöra – förståelse; sätta saker i sitt sammanhang, förstå orsak och verkan, dra slutsatser

Grundläggande grafisk kunskap

Syfte

Delkvalifikationen beskriver grundläggande kompetens för att kunna förstå och tillämpa grafiska format och färgsystem samt kunskap om funktion och arbetsuppgifter inom prepress.

Kompetenskrav

Digitaltryckaren kan:

Kunskaper

- beskriva principer och tillämpning av grafiska format och de färgsystem som används i grafisk produktion
- redogöra för hur produktionstekniska förutsättningar påverkar val av färgsystem i en tryckprocess
- redogöra för funktion och tillämpning av produktionskorrektur för beredning av grafisk produktion.

Färdigheter

- använda korrektur, färgsystem och digitala grafiska format för att säkerställa kvalitet i beredning och produktion av grafiskt material.

Ansvar och självständighet

- självständigt granska korrektur samt utföra beredning av produktionsunderlag för grafisk produktion.

Grafiska begrepp och symboler

Syfte

Delkvalifikationen beskriver kompetens som omfattar grundläggande produktionstekniska förutsättningar samt grafiska begrepp och symboler som är grundläggande för grafisk produktion.

Kompetenskrav

Digitaltryckaren kan:

Kunskaper

- beskriva begrepp, symboler, standarder samt förekommande miljömärkningar inom grafisk produktion
- redogöra för olika trycktekniker och dess tillämpning med avseende på material vid grafisk produktion
- redogöra för grundläggande principer för upphovsrättens innebörd och dess tillämpning vid grafisk produktion.

Färdigheter

- läsa och förstå information från svensk och engelsk dokumentation i den grafiska produktionsprocessen samt ta hänsyn till ställda krav på miljö och upphovsrätt vid produktion av trycksaker.

Ansvar och självständighet

- självständigt värdera och ta ansvar för att kvaliteten i den grafiska produktionsprocessens olika moment säkerställs, samt att kraven på upphovsrätt och miljö följs.

Produktionsförståelse

Syfte

Delkvalifikationen omfattar kompetens som beskriver grundläggande förutsättningar för en effektiv grafisk produktionsprocess samt kvalitetssäkring av produktion.

Kompetenskrav

Digitaltryckaren kan:

Kunskaper

- redogöra för den grafiska produktionsprocessens utformning samt vilka funktioner maskiner och verktyg fyller
- redogöra för förekommande kvalitetscertifieringar inom grafisk industri och vilka kvalitetsmål som de ska säkerställa
- beskriva grundläggande faktorer för en effektiv produktion inom grafisk industri
- beskriva ansvarsområden och arbetsuppgifter samt hur dessa samverkar inom grafisk industri.

Färdigheter

- tillämpa olika trycktekniker samt använda maskiner och övrig utrustning i grafisk produktion
- tillämpa förekommande kvalitetsledningssystem inom grafisk industri och följa dess styrdokument.

Ansvar och självständighet

- självständigt planera och utföra arbete i grafisk produktion
- självständigt utvärdera produktionskvalitet i en grafisk produktionsprocess samt vid behov korrigera för optimalt produktionsresultat.

Produktionsmiljö och efterbehandling

Syfte

Delkvalifikationen beskriver grundläggande kompetens för att förstå vad som krävs- och att kunna medverka till att skapa en stabil grafisk produktionsprocess.

Kompetenskrav

Digitaltryckaren kan:

Kunskaper

- redogöra för den grafiska produktionsprocessens olika omställningar och planering inför byte av jobb
- redogöra för olika efterbehandlingstekniker inom grafisk produktion samt vilken typ av efterbehandling som är lämplig för specifik produkt
- redogöra för hur klimatet påverkar materialets egenskaper och vilka förutsättningar som krävs för att skapa en stabil grafisk produktionsprocess.

Färdigheter

- planera och redogöra för effektiva omställningar samt utföra enklare efterbearbetning inom grafisk produktion
- reagera på produktionsresultatet och agera utifrån kännedom om kvalitetsfaktorer, t ex materialets egenskaper och yttre påverkan.

Ansvar och självständighet

- självständigt utvärdera produktionsresultat och tillsammans med arbetsledning förebygga och åtgärda problem i den grafiska produktionsmiljön.

Underhåll och service

Syfte

Delkvalifikationen beskriver grundläggande kompetens för att kunna förstå och utföra operatörsunderhåll och service med målet hög tillgänglighet och störningsfri produktion inom grafisk industri.

Kompetenskrav

Digitaltryckaren kan:

Kunskaper

- redogöra för underhållets betydelse för hög tillgänglighet och störningsfri produktion inom grafisk industri
- redogöra för vilken typ av underhåll som normalt ingår i operatörens arbetsuppgifter.

Färdigheter

- läsa och förstå ett enkelt underhållsschema för grafisk industri samt genomföra operatörsunderhåll enligt plan
- i daglig drift inom grafisk produktion bedöma skick på maskin och utrustning samt vid behov åtgärda eller rapportera avvikelse.

Ansvar och självständighet

- självständigt ta ansvar för att utföra och dokumentera operatörsunderhåll inom grafisk produktion enligt plan för underhåll
- självständigt värdera uppkomna situationer vid grafisk produktion och i samarbete med behörig person initiera en åtgärd.

Maskin och teknisk utrustning

Syfte

Delkvalifikationen beskriver kompetens att använda och underhålla maskiner och teknisk utrustning i den digitala tryckprocessen på ett säkert och korrekt sätt. Den omfattar kunskap om digitala trycktekniker, maskinkonstruktion och färgöverföring samt förmåga att utföra inställningar, kalibreringar, justeringar och enklare underhåll för att säkerställa en effektiv produktion med hög tryckkvalitet.

Kompetenskrav

Digitaltryckaren kan:

Kunskaper

- beskriva olika typer av digitala trycktekniker och dess funktion
- redogöra för digitalpressens grundläggande konstruktion, maskintyper och dess användningsområden
- redogöra för grundläggande hantering av toner och teknik för färgöverföring i en digital tryckprocess
- redogöra för RIP:ens (Raster Image Processor) grundläggande funktion i den digitala tryckprocessen
- redogöra för den digitala tryckprocessens grundläggande moment samt inställningar av maskin för tryck
- redogöra för problem som kan uppstå samt hur de kan åtgärdas vid efterbearbetning av digitaltryckt material.

Färdigheter

- utföra arbete med hänsyn till personsäkerhet samt med ett säkert och aktsamt handhavande av maskiner och utrustning
- välja och byta olika papperskvaliteter enligt arbetsorder
- kalibrera färg och justera färgmängd enligt arbetsorder och från fastställt original
- justera register och duplex enligt originalets givna mått och de krav som efterbearbetningen ställer
- utföra daglig tillsyn och enklare underhåll av den tekniska utrustningen enligt givna instruktioner.

Ansvar och självständighet

- självständigt utföra förekommande arbetsmoment med maskiner och utrustning för digital tryckproduktion samt justera relevanta parametrar för att optimera tryckkvaliteten.

Material och färg

Syfte

Delkvalifikationen beskriver kompetens att välja och hantera material, grafiska format och färgsystem i digitaltryck för att uppnå korrekt färgåtergivning och önskad kvalitet. Den omfattar kunskap om hur material och ICC-profiler påverkar samt förmåga att planera, ställa in och kontrollera färgstyrning och tryckparametrar enligt givna krav.

Kompetenskrav

Digitaltryckaren kan:

Kunskaper

- redogöra för vanligt förekommande grafiska format, material och vilken typ av produktion de är lämpade för
- redogöra för vanligt förekommande färgsystem och hur de används för digitalt tryck
- redogöra för i vilken typ av produktion som variabeldata används
- redogöra för ICC-profilers användning för korrigering av materialet vid tryck
- redogöra för hur kvalitet gällande en trycksaks färgåtergivning kontrolleras inför produktion.

Färdigheter

- utföra en bedömning av gjorda inställningar för tryck gentemot godkänt provtryck för att säkerställa rätt kvalitet och färgåtergivning inför produktionsstart
- utföra färginställningar för extrafärger vid digital trycksaksproduktion enligt Pantoneskalan
- använda ICC-profiler för färgstyrning till olika material vid digital trycksaksproduktion.

Ansvar och självständighet

- självständigt planera arbetsupplägg utifrån arbetsorder samt kontrollera arbetsorder för tryckningen och jämföra färgåtergivning vid konvertering från original till digitalt tryck.

Produktion

Syfte

Delkvalifikationen beskriver kompetens att planera och genomföra digitaltrycksproduktion i enlighet med korrektur och arbetsorder. Den omfattar kunskap om prepressens betydelse, produktionsprocessens olika moment och kostnadsfaktorer samt förmåga att ställa in maskiner, hantera filer, utföra kontroller och åtgärda problem för att leverera trycksaker med rätt kvalitet.

Kompetenskrav

Digitaltryckaren kan:

Kunskaper

- redogöra för prepressens funktion och sambandet med produktion samt vilka parametrar som ska kontrolleras och kalibreras innan tryck
- redogöra för rasteringens funktion i tryckprocessen samt sambandet mellan rastertäthet och papperskvalitet
- redogöra för de krav som ställs på upplaga med hänsyn till krav på färgåtergivning och typ av efterbearbetning
- redogöra för vad som påverkar kostnaden för framställning av en digital trycksak.

Färdigheter

- utföra inställning av maskiner och utrustning för digital tryckning enligt arbetsorder
- utföra utskjutningar i maskin från originalfil
- utföra tryckfelsanalys och åtgärda enklare problem alternativt felanmäla problem till servicetekniker
- använda utrustning för att skära papper och enklare trycksaker
- kontrollera att en trycksaks färgåtergivning överensstämmer med godkänt provtryck.

Ansvar och självständighet

- självständigt planera arbetsupplägg, göra inställningar av maskin samt producera en godkänd trycksak utifrån arbetsorder.